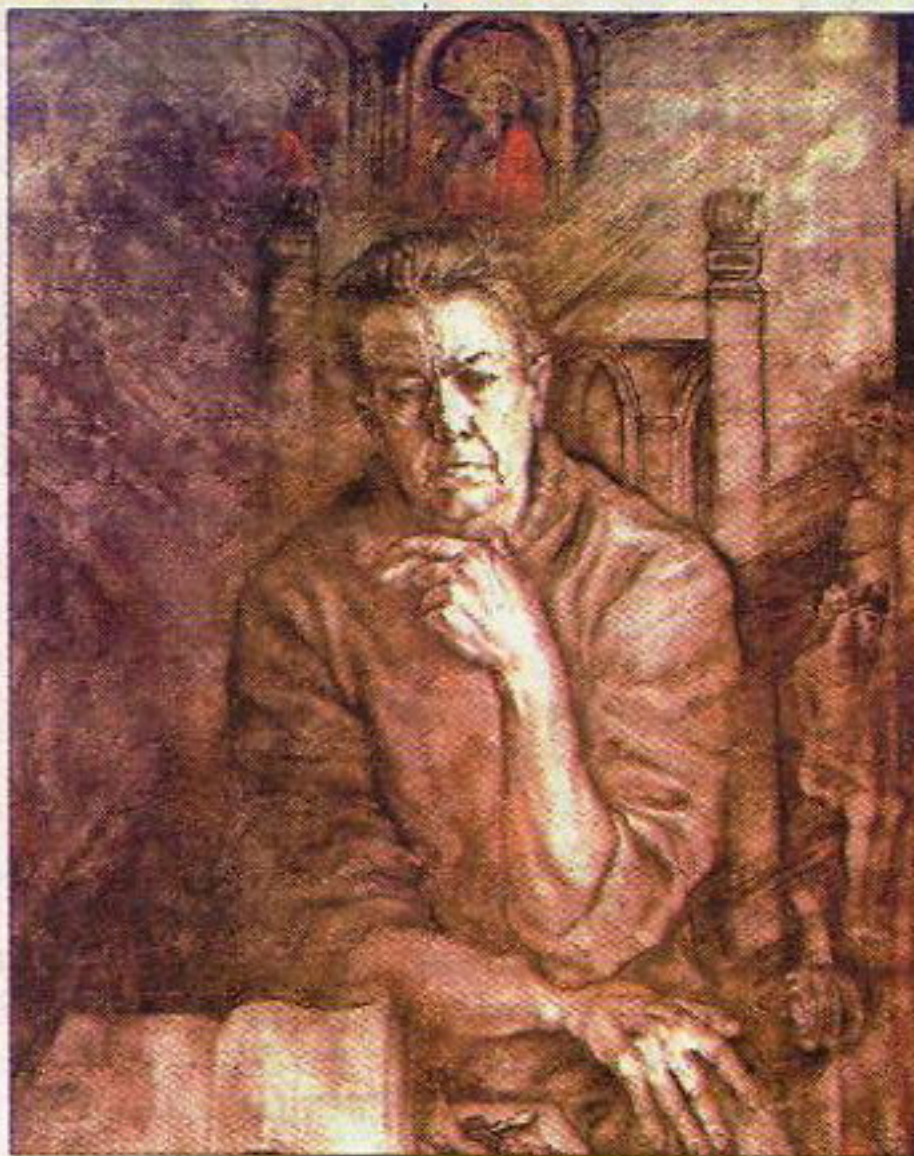
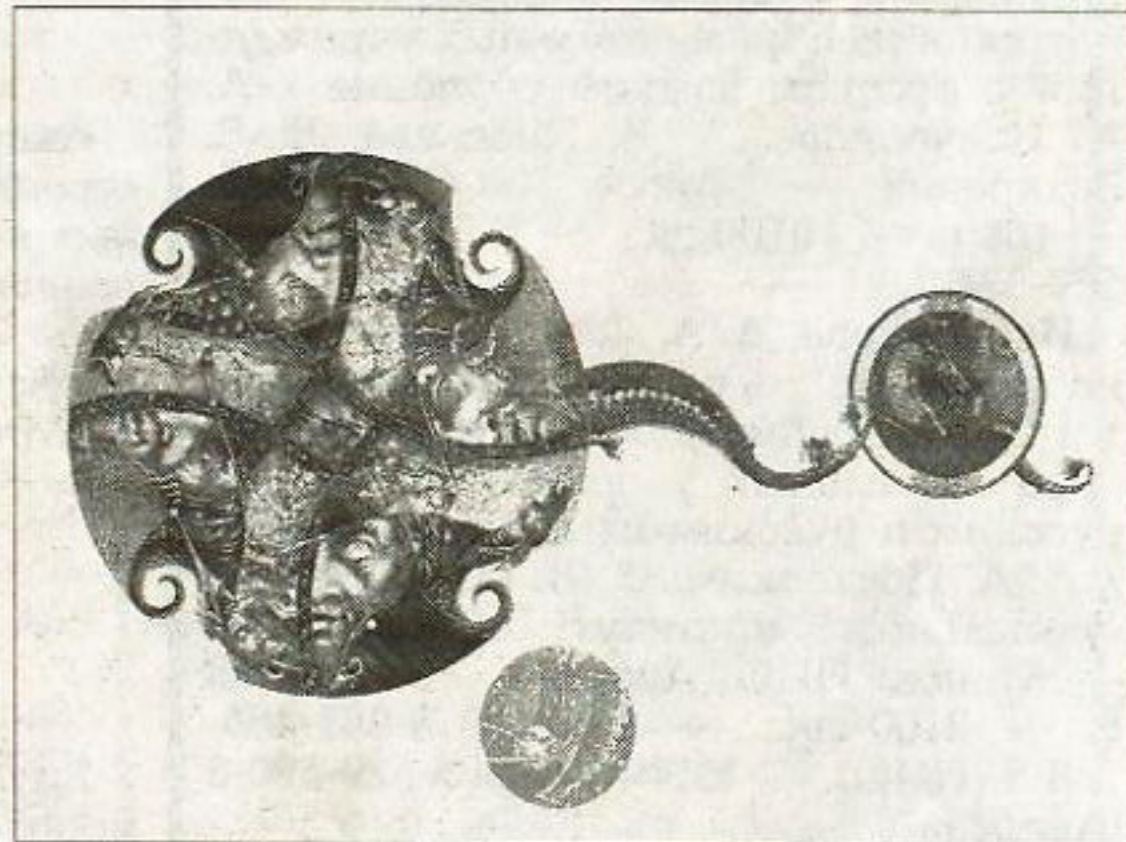
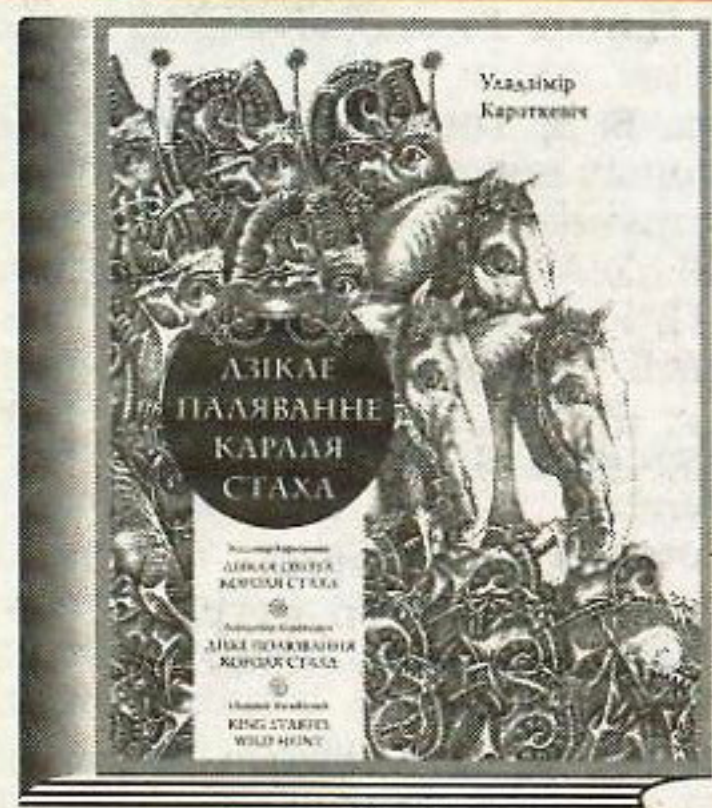

Помнік на паліцы

Напярэдадні 80-годдзя з дня нараджэння Уладзіміра Караткевіча грамадскае аб'яднанне «Беларускі фонд культуры» падрыхтавала і выдала ў рэкордна кароткі тэрмін кнігу, якой накіравана пачэсная роля — стаць друкаваным помнікам класіку беларускай літаратуры.

Трымаю ў руках экзэмпляр кнігі Уладзіміра Караткевіча "Дзікае паляванне караля Стаха", доўгачаканы — два дні ішоў праз мытні з Польшчы. (Паліграфічнае выкананне па еўрапейскіх стандартах было заказана польскай друкарні ў Кельцах, супрацоўнікі якой добра валодаюць і рускай, і беларускай мовамі, што істотна паскорыла працэс выдання.)

Цяжкі том з супервокладкай. Срэбра на чорным, партрэт беларускага класіка, які абудзіў неадольны інтарэс суайчыннікаў да ўласнай гісторыі, павагу да яе. Кніга на чатырох мовах — беларускай, рускай, украінскай і англійскай — створана на базе перакладаў аповесці ў выдавецтвах "Дніпро" (Кіеў, пераклад К. Скрыпнічэнкі), "Мастацкая літаратура" (пераклад В. Шчадрыной на рускую), "Юнацтва" (пераклад М. Мінц на англійскую мову). У выданні змешчаны дзве прадмовы — уступнае слова міністра культуры Рэспублікі Беларусь Паўла Латушкі і артыкул "Знаны майстар гістарычнай прозы" Анатоля Бутэвіча.

Палі мелававых старонак аздабляюць сярэбраныя медалі. Сціплыя графічныя сродкі падкрэсліваюць каштоўнасць выдання. Закладка з дзвюх стужак — белай і чорнай — таксама сімвал нашай гісторыі,

якая не мае пераходных адценняў і мяккіх паўтонаў. Само аздабленне настройвае чытача на сур'ёзную працу. Канцэпцыю яго стваральнікі кнігі будавалі зыходзячы са зместу твора Караткевіча.

Пра тое, як стваралася ўнікальнае выданне, расказвае старшыня БФК Уладзімір Гілеп: "Ідэя належыць міністру культуры Рэспублікі Беларусь Паўлу Латушцы. Ён неаднаразова трымаў у руках кнігі, выдадзеныя Беларускім фондам культуры, — шматмоўныя выданні эксклюзіўнага характару, падарункавыя, міжнароднага ўзроўню: "Новую зямлю" Якуба Коласа, "Яўгенія Анегіна" Аляксандра Пушкіна, "Пана Тадэвуша" Адама Міцкевіча, а таксама кнігі серыі "Славутыя імёны Бацькаўшчыны", "Вяртанне" і інш.

Чаму абралі менавіта "Дзікае паляванне караля Стаха"? Гэта твор, які перакладзены на многія мовы свету, у тым ліку і на далёкую ад нас в'етнамскую. Гэта той класічны твор, з якога пачаўся Караткевіч. Час майго юнацтва. Караткевіч, які адкрывае Беларусь... Існуе многа выданняў менавіта "Дзікага палявання караля Стаха", але нам хацелася, каб гэта кніга не была спісана праз гадоў пятнаццаць у макулатуру, а здолела застацца на стагоддзі.

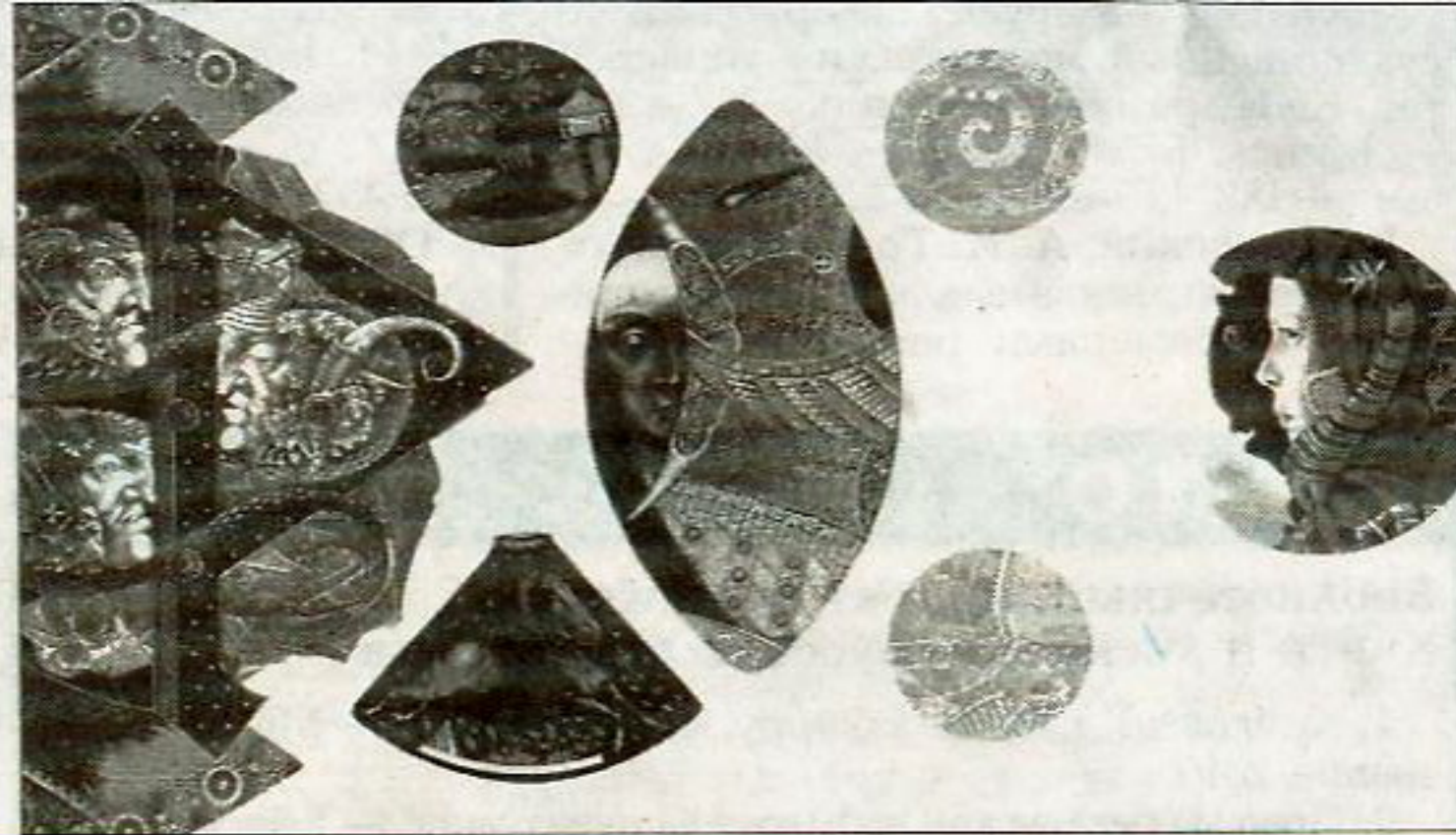
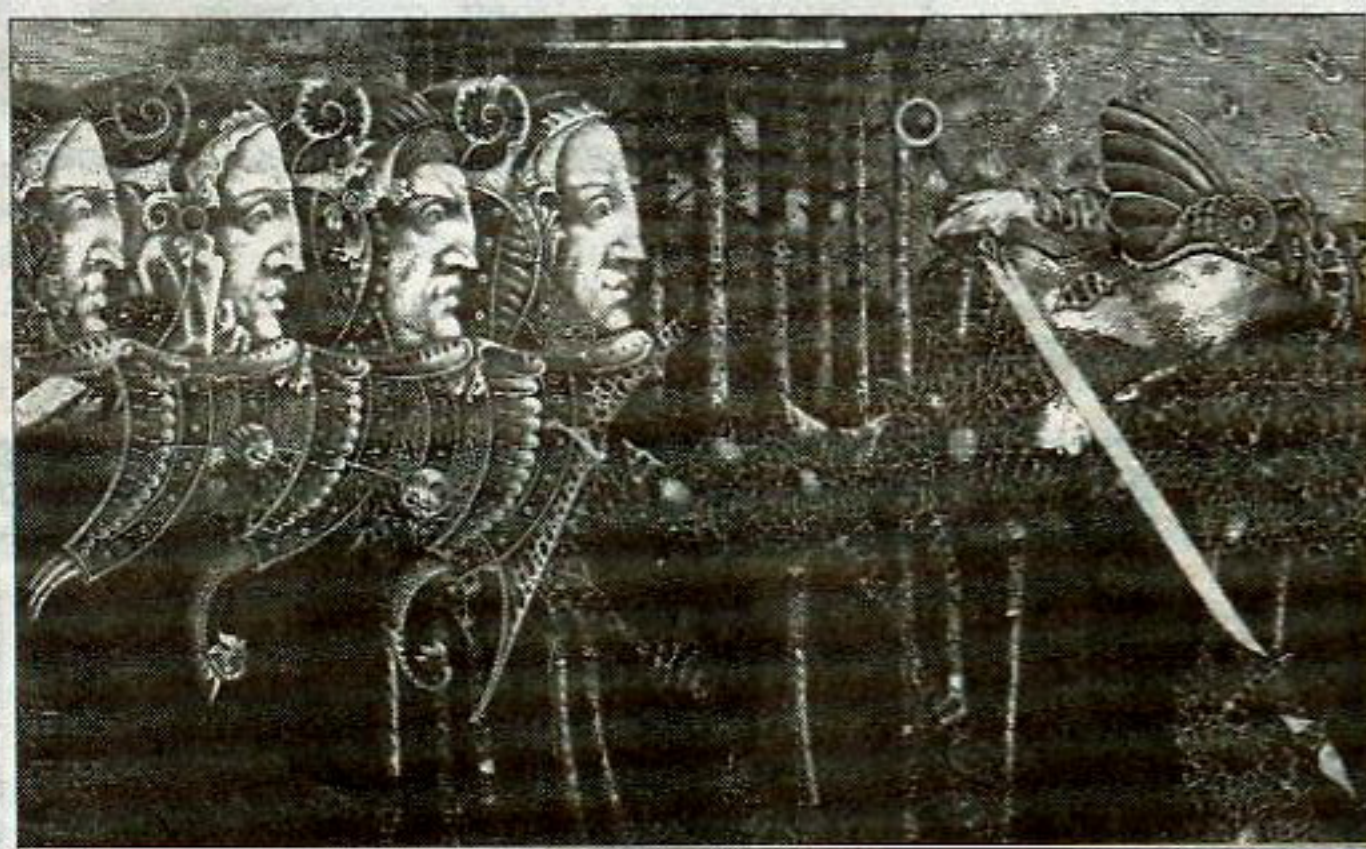
У нашым распараджэнні было ўсяго два месяцы. Літаральна месяц адводзіўся на падрыхтоўку і месяц — на друкаванне. (Для параўнання: праца над "Яўгеніем Анегіным" цягнулася каля года, а гэта выданне на дзвюх мовах. "Пана Тадэвуша" на трох мовах стваралі больш за год — і гэта нармальнае практыка.) Трэба было не толькі выдаць кнігу да юбілею, але каб да юбілею яна трапіла на паліцы бібліятэк. І тут я хачу сказаць некалькі цёплых слоў у адрас тых, хто дапамог нам у гэтай справе. Гэты помнік Уладзіміру Караткевічу з'явіўся дзякуючы маральнай і арганізацыйнай падтрымцы Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, фінансавай дапамозе прыватнага прадпрыемства "Неф-праект", дызайнерскай групе Сяргея Расолькі, друкарні "Drahowiec-PL" і яе дырэктару Станіславу Быстрыньскаму і іншым адданым беларускай культуры людзям.

Афармленнем займаліся Сяргей Расолька і Святлана Татарнікава. Распрацоўка мастацкай ідэі належыць Сяргею Расольку. Ён прапанаваў звярнуцца да Юрыя Якавенкі. Гэты гродзенскі мастак ужо паспеў аздабіць кніжку па замове Папы Рымскага. Наведаўшы яго выстаўку, мы адзінадушна вырашылі, што

яго творчы почырк адпаведны стылістыцы "Дзікага палявання караля Стаха". Юрый Якавенка пагадзіўся даць для нашага выдання свае работы, якія яшчэ не друкаваліся. Так што ілюстрацыі — гэта матывы, сугучныя са зместам кнігі, а не выявы пэўных эпізодаў.

У задуме афармлення кнігі ляжыць ідэя зрабіць еўрапейскае выданне. Зараз шмат можна ўбачыць багата, нават па-купецку аздабленых кніг, якія трапілі на паліцы нашых кнігарань з-за мяжы. Многа золата, упрыгожанняў, што вабяць вока. Мы пайшлі іншым шляхам, адштурхоўваючыся ад характару самога твора. Вырашылі: кніга павінна быць па афармленні сціплай, але дастаткова багатай, аздабленай у стылі сучасных падыходаў.

Добрым словам згадаем мінскага мастака Міхаіла Будаева, у майстэрні якога знайшлі для юбілейнага выдання партрэт Караткевіча. (У кнізе ён у чорна-белым варыянце, каб не парушаць агульную стылістыку.) Знайшлі партрэт толькі ў прыватнай майстэрні — не ў фондзе мастакоў, не ў літаратурных музеях! Пры жыцці Караткевічу не пашанцавала — ні жывапісцы, ні графікі не зрабілі дастатковай колькасці яго партрэтаў. Вось як мы пры жыцці не шануем адно аднаго,

а трэба было б задумацца, што ўсе не вечныя... Стварыць галерэю партрэтаў выбітных сучаснікаў. Каб было з чым адзначаць і стагоддзе, і стадваццацігоддзе (наперадзе, дарэчы, юбілей Багдановіча)".

Урачыстая прэзентацыя "Дзікага палявання караля Стаха" адбылася 25 лістапада ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі, а сёння з друкаваным помнікам сустрэнуцца ўдзельнікі юбілейных мерапрыемстваў на радзіме пісьменніка — у Оршы.

Вольга ПАЎЛЮЧЭНКА

На здымках: партрэт У.Караткевіча; супервокладка выдання; ілюстрацыі да англамоўнага перакладу.